

נְשִׁמָתָא דְאִוְרִיתָא

הורים וילדים לומדים חסידות בצורת המשפחה

גיליון 208 | שבת פרשת שמיי/פרה, כ"ג אדר-ב תשע"ז - שנת ה'תקל"ח יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

ה'הקהל'
המשפחתי

מִזֵּל דְגִים

'שֶׁלֶךְ' לְחִמּוּךְ עַל פְּנֵי הַמַּיִם...

אבא/אמא: בפרשת שמיי מונה התורה את המתר והאסור באכילה ממין החי: חיות, בהמות, עופות, דגים ושרצים. בין העופות הלא טהורים, מזכירה התורה עוף מענין במיחד - ה'שֶׁלֶךְ'. רש"י מסביר שהשֶׁלֶךְ הוא עוף השולה דגים מן הים. זהו עוף 'דורס' המזזה מהאוויר דג במים, עט במהירות אל תוך המים ושולה משם את הדג המשמש לו כמזון.

כשהיה רבי יוחנן רואה את עוף השֶׁלֶךְ, הוא היה מזכיר את הפסוק (אותו אנו אומרים ב'צדקתך' במנחה של שבת) "משפטיך תהום רבה". מסביר על כך רש"י בגמרא, שכאשר יש דג שהגיע זמנו ללכת מן העולם, שולח אליו לעתים הקדוש ברוך הוא את השֶׁלֶךְ שיזוג אותו (וכך גם בתהום רבה מתקים משפט ה').

כָּל דָּג, דָּג

ילד/ילדה: היו מגדולי ישראל שסברו ש'השגחה פרטית' - שדברים לא קורים סתם כך, אלא רק ברצון ה', ולא רק דברים גדולים אלא כל פרט קטן - זה רק על מין האדם. כל מה שקורה עמנו הוא בהשגחה פרטית. אכל, ביחס לדומם, צומח וחי, סברו אותם חכמים שההשגחה היא כללית ולא פרטית. זאת אומרת שה' מקים ומחיה את כל מין החי, שלא יפחד מהעולם, אכל לא משגיח ממש על כל דג ודג אם הוא יחיה או ימות וכו'.

מדברי רבי יוחנן הביא אדמו"ר הזקן הוכחה לשיטת הבעל שם טוב - שכיום כבר הפכה לחשיבה מקבלת כמעט אצל כל יהודי

© creative mind

פתאום חלפה במוחי מחשבה נועזת. אולי נמצאים על הטיסה מספיק יהודים למנון? לא הבחנתי ביהודים דתיים, אכל זו היתה תקותי האחרונה.

"לפני שאתחיל למשוך תשובת לב מכל הנוסעים, אבדק את סכוני ההצלחה שלי", אמרתי לעצמי. כשאני משתדל שלא להתבלט, קמתי ממקום מושבי, לכאורה כדי לחלץ את עצמותי, וצעדתי הלך ושוב במעבר המטוס כשאני תר אחרי פנים בעלי מראה יהודי. אבוי, רק לבחור שבמושב האחרון היו פנים בעלי מראה יהודי, ואפלו לגביו לא הייתי לגמרי בטוח. האם אני חולם או נואש עד כדי כך שאני מדמין לעצמי שהוא נראה יהודי? אזרתי עז ושאלתי אותו ישירות: "אתה יהודי?". כשהוא ענה לי "כן", כמעט קפצתי לתקרה מרוב שמחה. הסברתי לו מהר שעלי לומר 'קדיש' לאמי וכי אני זקוק למנון. "ספר אותי כאחד מן העשורה", הוא השיב והתישב בחזרה כשהוא מניד קלות בראשו כדי לאחל לי מזל טוב בחפוש.

כשאני מעודד מההצלחה הראשונה הלכתי וזהיתי עוד פנים "בעלי מראה יהודי". לא חלף זמן רב והגענו לארבעה. כל אחד מהם אמר לי, "אני לא דתי" או "אני לא יודע איך להתפלל". עם זאת, הם גלו נכונות לעזר.

הדקות הוסיפו לנקף, אך נתקלתי במבוי סתום. לא הצלחתי לזהות עוד פנים בעלי מראה יהודי. האם עלי לחדל ממאמצי? לותר? הלכתי ממושב למושב ושאלתי, אך הפעם בסגנון קצת אחר. "סליחה, האם מישהו ביניכם הוא יהודי?", שאלתי, והבילתי אפשרי הלה וקדם עור וגידים. פעם בכמה זמן, התשובה היתה "כן, הוא יהודי", או "כן, אני יהודי".

הצלחתי להגיע לשבעה אנשים. הייתי זקוק לשלושה נוספים בלבד. במפתיע, אחד ממנהלי חברת ג'ט-בלו ישב במושב רגיל. "אני יכול לעזר לך?", הוא שאל. חשבתי שהוא סתם פועל בהתאם לכללי שרות הלקוחות של החברה, אכל משהסברתי את הבעיה שלי, הוא מיד נחלץ לעזרתי. לתדהמתי הוא הציע להשתמש במערכת הכריזה כדי להודיע כי דרושים מתנדבים יהודים.

"תודה", השבתי לו, "אך אני מעדיף למשוך פחות תשובת לב". המשך בשבוע הבא בעזרת ה'

'א צענטער' בטיסת ג'ט בלו

ספור מפתיע על השגחה פרטית במטוס

אני מתרוח כמושבי בטיסת 'אל על' בדרכי לארץ הקדש לחגיגת בר המצוה של אחד מחברי קהלתנו. השעה היא 11:30 בלילה ובניחוד עם 450 הנוסעים האחרים אני מנסה להסתדר בצורה הנוחה ביותר לטיסה הארוכה. ראשי סחרחר עלי. אני עדין לא יכול להאמין למה שקרה לי לפני שעות אחדות בלבד - פותח הרב חיים צבי קוניקוב, שליח הרבי ב'חוף החלל' בפלורידה, את ספורו.

בשל פטירתה של אמי עליה השלום, השתדלתי להשתתף בכל תפילה ולומר 'קדיש' לזכר אמי. אלא שטיסת ג'ט-בלו מספר 46 מאורלנדו לשדה התעופה 'קנדי' בדרך לישראל היתה עבוני אתגר אמתי.

לוחות הזמנים של טיסות ההמשך שלי היו צפופים מאוד ולכן סדרתי שאחי, שליח הרבי ברוזלין שבניו-יורק, יאסף אותי משדה התעופה קנדי ואסע לבית חב"ד שלו, שם אשתתף בתפילת המנחה.

היינו אמורים לצאת מאורלנדו בשעה 4:15 בצהריים, אכל הטיס הכריז על עכוב של 90 דקות בגלל מזג אוויר גרוע.

לא פספסתי אמירת 'קדיש' אחת מאז שאמי הלכה לעולמה עשרה חדשים קדם לכן. מה לעשות? הייתי מדאג וחשבתני על פתרונות אפשריים. אולי ארד מן המטוס. תמיד אוכל להזמין עוד טיסה, אכל לא אוכל להחמיץ אמירת 'קדיש'.

"סליחה", שאלתי את אחת הדילות, "יש לי פגישה חשובה בניו-יורק ואם לא אוכל להגיע לשם בזמן, אאלץ לרדת עכשו מן המטוס".

"אני מצטערת מאוד", השיבה בנימוס. "איננו יכולים לחזור. אנו כבר על המסלול, ממתניים להמראה. ישנם מטוסים לפנינו ומאחורינו. אנחנו לא יכולים לזוז, זה בלתי אפשרי". טוב, לפחות נסיתי...

חלפו שלושים דקות והענינים לא זזו. בכל כמה שניות הסתכלתי בשעוני וחשבתי מהו הזמן המקדם ביותר שנצליח להגיע בו. חלפו עוד 15 דקות. ראיתי שאני מְכַרָח לעשות משהו - אכל מה?

"למשמרת" לדורות הבאים, אך מבלי שייעשו בו שמוש כלשהו.

ילדילדה: עוד דבר מענין היה בהכנת אפר הפרה. הכהן המכין היה צריך לצאת מחוץ למחנה ישראל, והתעסקות עם אפר הפרה הייתה גורמת לו להיות טמא.

מה כל הדברים האלה באים ללמד אותנו כיום, כשפית המקדש אינו קיים עדין?

אבא/אמא: יש כאן מסר נפלא במצות אהבת ישראל: לפעמים רואים יהודי שכל כך התרחק מתורה ומצוות עד שנתן לחשב שהוא אבד חלילה את הקשר עם השם והגיע למצב של טמאה חמוצה, כמו 'טמא מת'. בשביל זה יש לנו את החלק הראשון של האפר ממשה רבנו - ללמד אותנו שאפלו אדם כזה יכול להפך להיות טהור.

ואם יבוא היצר הרע וינסה לשכנע אותנו שאנחנו לא צריכים להתעסק עם כזה יהודי - נאמר לו שזה מה שאנו למדים ממצות פרה אדמה, לצאת מחוץ למחנה אפלו שזה בא על חשבון הטהרה וההתעלות הרוחנית שלנו, ודוקא כך אנחנו מקיימים את "חקת התורה".

ילדילדה: וכדי שלא נתגאה ונחשב שההצלחה היא שלנו, השאיר משה רבנו את החלק השני של האפר, ממנו היו צריכים להזות על הכהן שהתעסק עם אפר הפרה - כך נזכר תמיד שההצלחה באה לנו מכוחו של משה רבנו.

וכדי שלא נשכח מעצמנו, תוך כדי ההתעסקות עם יהודי שני, אלא נזכר שגם אנחנו בעצמנו צריכים להתנהג כראוי ולקיים תורה ומצוות כמו שצריך, השאיר לנו משה את החלק השני 'למשמרת' ולתזכרת שלא נגיע חלילה למצב של טמאה והתרחקות מהשם.

הלקח:

מצות פרה אדמה מלמדת אותנו לדאג לקרב יהודי אחר, להניח עמו תפלין ולזכות אותו בקיום המצוות, אך גם לא לשכח מעצמנו, ללמד תורה ולהתפלל כראוי כדי להיות 'טהור'.

(מעובד ע"פ לקו"ש ח"ד עמ' 1059 ואילך)

(כמו השלך שעושה זאת מהאוויר בעיני הנץ שלו...), לשלות, לדוג ולגלות את ההשגחה הפרטית שקיימת בכל פרט ופרט בכריאה, עד שנזכה לגאולה בה תהיה 'בקיעת הנחר' וכלנו נראה את האלקות שנמצאת בכל העולם כולו.

הלקח:

אבא/אמא: לזכר תמיד שאין מקרה בעולם וכל דבר שקורה עמנו או סביבנו הוא בהשגחה פרטית, והוא חלק מהשלמת כונת ה' בכריאת העולם. אם כן, עלינו להתבונן וללמד מכל מה שקורה, הוראה בעבודת ה', כמספר על רבי זושא מאניפולי שאפלו מגנב היה לומד כיצד צריך לעבד את ה' (א) הצנע לכת. (ב) מעמיד עצמו בסכנה. (ג) דבר היותר קטן חשוב כדבר גדול. (ד) עמל בטרה גדולה. (ה) זריזות. (ו) בוטח ומקנה. (ז) אם לא הצליח בפעם הראשונה חוזר הרבה פעמים...

(מעובד ע"פ לקו"ש ח"ז, עמ' 63 ואילך, ועוד)

הפרה המספרת

ילדילדה: פרשת 'פרה' אותה קוראים השבת למפטיר, היא השלישית מבין ארבע הפרשיות המיוחדות אותן אנו מוסיפים במהלך חדש אדר. אנו קוראים אותה לקראת חג הפסח, בו היה עולה עם ישראל לרגל לבית המקדש, והיה זקוק להטהר על ידי אפר הפרה האדמה. ובצורת השם נזכה לכך שוב בקרוב ממש, בבית המקדש השלישי.

אבא/אמא: את אפר הפרה האדמה הראשונה, שנעשה על ידי משה רבנו, הוא חלק לשלושה חלקים: חלק אחד כדי לטהר אנשים שנטמאו בעת שהיו תחת קורת-גג אחת עם אדם שנפטר, או נגעו בו; החלק השני נשמר עבור העתיד - להזות ממנו על הכהנים שיכינו את אפר הפרה האדמה בדורות הבאים; והחלק השלישי הנח

שומר תורה ומצוות - שהשגחה פרטית היא לא רק על מין האדם, אלא גם על הדומם, צומח וחי. כמו הספור המפורסם על העלה שהתגלגל מהעץ כדי לעשות צל לתולעת הקטנה... הנה, לפי רבי יוחנן, אותו דג לא נצוד סתם כן במקרה, אלא בהשגחה פרטית.

הים הוא משל לטבע

אבא/אמא: יתרה מכך: גם הלמוד הזה מהשלך על השגחה פרטית, הוא בהשגחה פרטית... נחזר לדברי רש"י: "השלך - זה השולה דגים מן הים". הים הוא מקום בו יש המון דגרים - דגים, אלמגים, שוניות, אבנים וקונכיות, אבל הכל טבוע ומסתתר בתוך הים. מעל פני הים אנו רואים רק מים. רק מי שיצלל לעמק, עם משקפי צלילה, יוכל לראות את העשר הנמצא בים, או מי שידוג ויצוף את הדגרים כלפי מעלה, מהים ליבשה.

תורת החסידות מסבירה שהטבע הוא בדיוק כמו הים. 'טבע' זה מלשון 'טבוע'; יס הוא מצב בו אנו רואים את יד ה' באופן גלוי וברור. הטבע לעמת זאת מסמל מצב בו נראה לנו כאלו הכל מתנהל מאליו. כמו טבע העולם שמדי בקר השמש זורחת במזרח ושוקעת בערב במערב.

הגיע הזמן לשלות את הדגים

ילדילדה: אבל האמת היא, כמוכך, שגם בטבע יש השגחה פרטית. גם בטבע יד ה' מנהלת את הכל לפרטי פרטים, וללא השגחה פרטית, חלילה, אין קיום לעולם ולכל נברא ונברא, אפלו לא לשעה קלה. אלא מה? בעוד שבנס, ההשגחה האלקית גלויה וברורה - בטבע ההשגחה האלקית 'טבועה' ומסתתרת, עד שנוראה לנו כאלו הדגרים מתנהלים מאליהם והעבודה שלנו היא להתבונן ולגלות שהכל בהשגחה פרטית.

מי מזכיר לנו את זה? עוף השלך! זה ששולה דגים מהים, ורבי יוחנן מלמד אותנו שהעבודה שלו לא נעשית סתם כך אלא בהשגחה פרטית. אותו שלך עוזר לנו "לשלות דגים מהים" - לגלות איה שבתוך טבע העולם שנמשל לים, יש כוח והשגחה אלקית. אנחנו רק צריכים להתבונן לעמק

גליון 208 שמיני

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____